

BESLUT
2010-09-22

Dnr Ö 14-2010

KLAGANDE

Stockholms universitet
106 91 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Regionala etikprövningsnämndens i Stockholm, avdelning 5, beslut den 3 juni 2010,
dnr 2010/801-31/5

SAKEN

Prövning enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor (etikprövningslagen)

Projekt: Vilka faktorer har betydelse vid valet av potentiell framtida partner

Regionala etikprövningsnämndens beslut

se Bilaga

Studiens huvudsakliga syfte är att studera vilka faktorer som kan ha betydelse för valet av en potentiell framtida partner. Man avser därför att använda en så kallad "dating site" på Internet där man lägger in två fiktiva profiler med identiskt innehåll med undantag för vissa variabler som antas kunna ha betydelse för partnerval såsom inkomst, utbildning och etnisk härkomst. Dessa fiktiva profiler kommer att "visa intresse" för befintliga, slumpmässigt utvalda medlemmar på hemsidan. För dem som svarar/inte svarar kommer viss information som finns tillgänglig för respektive medlem att protokollföras och användas i projektet. Efter det att informationen är insamlad kommer användarnamn att koderas. Man kommer inom kort tid efter intresseanmälan att tillsända dem som svarat ett brev med innebörd att intresse inte längre finns. För varje specifik variabel som anses vara av intresse och ska varieras kommer 400-600 personer att kontaktas, vilket anses ge en hög statistisk styrka. Studierna avses bli publicerade och ska ingå som delmoment i doktorsavhandlingar.

Den regionala etikprövningsnämnden har avslagit ansökan bl.a. med motiveringen att, även om de slumpvis valda medlemmarna på hemsidan presenterar sig genom påhittade användarnamn, det inte kan uteslutas att uppgifterna kan komma att hänföras till en bestämd person. Dessa uppgifter kan till viss del anses hänförliga till känsliga personuppgifter, varför forskningen anses falla under etikprövningslagens tillämpningsområde. Med hänsyn till att forskningspersonerna lockas att medverka i en studie som utan deras vetskap bygger på fiktiva uppgifter och med hänsyn till uppgifternas karaktär menar nämnden att det integritetsintrång forskningspersonerna blir utsatta för inte uppvägs av forskningens resultat.

Sökanden har överklagat den regionala nämndens beslut och anför dels att man inte kommer att ha tillgång till information som direkt kan kopplas till en fysisk person och dels att sådan information inte heller indirekt, genom exempelvis datorers identitet, kan kopplas till personidentitet som blir tillgänglig för forskarna. Vidare tillbakavisas påståendet om att känsliga personuppgifter kommer att inhämtas. Även om sökanden därmed inte anser att projektet faller under etikprövningslagen yrkas att beslutet ändras och att ett s.k. rådgivande yttrande lämnas.

I ett förtydligande beskrivs den webbplats man avser använda mer i detalj och sökanden påpekar att man ändrat forskningsplanen så tillvida att uppgifter om religion, politisk inställning eller andra uppgifter som kan betecknas som känsliga ej kommer att användas för forskningen även om de finns tillgängliga.

Centrala etikprövningsnämndens bedömning

I det aktuella projektet avser man att använda en kontaktsida där de kontaktsökande direkt uppger ett kontaktnamn, ålder, kön och ort samt ofta fotografi. Av handlingarna framgår att man för att lägga ut en annons och bli ”medlem” ska uppge bl.a. namn, födelsedatum, ort samt e-postadress vilket innebär att de enskilda är identifierbara. Skäl kan anföras för att redan den omständigheten att någon begagnar en kontaktsida ska anses utgöra en känslig personuppgift. Oavsett hur lagstiftningen ska tolkas i den delen står det klart att vissa av de uppgifter som kan förekomma utan tvekan är hänförliga till känsliga personuppgifter, såsom uppgifter om politisk och religiös inställning. Även med beaktande av att man numera inte kommer att analysera sådana uppgifter inom ramen för själva forskningen kommer forskarna ofrånkomligen att ta del av uppgifterna och det får därför anses att forskningen innefattar behandling av känsliga personuppgifter. Som den regionala nämnden har funnit ska forskningen således prövas enligt etikprövningslagen.

Ett mycket stort antal individer - enligt studieplanen mer än 2 000 forskningspersoner - kan komma att kontaktas under projektet.

Projektet grundar sig på fiktiva personprofiler, en metod som i det aktuella fallet får anses tvivelaktig, eftersom den för forskningspersonerna rör en mycket privat sektor av livet. Även om det här gäller personer som frivilligt lämnat ut känsliga personuppgifter på en hemsida måste det betraktas som en uppenbar integritetskränkning för ett stort antal personer att bli föremål för fiktiva svar. Den omständigheten att man i efterhand avser att tillskriva forskningspersonerna att den fiktiva person som svarat inte längre är intresserad förminskar inte denna kränkning. Kunskapsvinsten kan antas bli skäligen obetydlig och kan inte anses uppväga den integritetskränkning som projektet innebär.

Dnr Ö 14-2010

Centrala etikprövningsnämnden ändrar inte Regionala etikprövningsnämndens i Stockholm beslut.

Centrala etikprövningsnämndens beslut får enligt 37 § etikprövningslagen inte överklagas.

Detta beslut har fattats av Johan Munck, Lennart Lindgren, Kickis Åhré Älgamo, Gisela Dahlquist, Gunn Johansson, Bo Petersson och Ulrik Ringborg efter föredragning av Gisela Dahlquist. Vid den slutliga handläggningen har dessutom närvarit ersättarna Anitha Bondestam, Pehr Olov Pehrson, Elisabet Andersson, Peter Höglund, Sighild Westman-Naeser och Holger Luthman samt kanslichefen Eva Grönlund.

På Centrala etikprövningsnämndens vägnar

Johan Munck

CENTRALA ETIKPRÖVNINGSNÄMNDEN	
Ink	2010-07-06
Dnr:	014-2010
Handl:	

Bilaga

PROTOKOLL 2010/5:6

2010-06-03

Sammanträde i Stockholm

Avdelning 5

Ordförande

Birgitta Widebäck

Ledamöter med vetenskaplig kompetens

Claes-Robert Julander (*företagsekonomi*), vetenskaplig sekreterare

Ulrik von Essen (*offentlig rätt*)

Siv Fischbein, (*specialpedagogik*)

Ilona Koupil (*ojämlikhet i hälsan*)

Sigbritt Karlsson (*polymera materialens tekn. miljöinteraktion*)

Staffan Marklund (*arbetsliv*)

Jerzy Samecki (*allmän kriminologi*)

Sten-Åke Stenberg (*sociologi*)

Ann-Charlotte Smedler (*psykologi*)

David Titelman (*psykologi*), deltar ej i ärende 2010/677-31/5

Ledamöter som företräder allmänna intressen

Maria Modig

Anders Rehn

Annika Sandström

Elisabeth Wennerholm

Anne Wompa

Övriga närvarande

Gerhard Gammer, vice ordförande

Ann-Christin Becker, administrativ sekreterare

§ 1 Ordföranden förklarar sammanträdet öppnat.

§ 2 Den administrativa sekreteraren anmäler att den vetenskaplige sekreteraren sedan föregående möte den 6 maj 2010 har fattat 1 beslut i ärende som avser ändring av ett godkännande.

§ 3 Ansökningar om etisk granskning av forskningsprojekt, se **Bilaga**.

§ 4 Ordföranden meddelar att nästa sammanträde i avdelning 5 äger rum den 29 juni 2010.

§ 5 Ordföranden förklarar sammanträdet avslutat.

Birgitta Widebäck

Birgitta Widebäck
Ordförande

Claes-Robert Julander

Claes-Robert Julander
Protokollförare, vetenskaplig sekreterare

Utdrag ur protokoll från sammanträde den 3 juni 2010 i avdelningen 5.

Ny ansökan

2010/801-31/5
Jerzy Sarnecki

Sökande: Stockholms universitet

Behörig företrädare:

Projekt: Vilka faktorer har betydelse vid valet av potentiell framtida partner.

Forskare som genomför projektet:

BESLUT

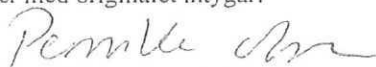
Syftet med den ansökta forskningen är att undersöka vilka faktorer som har betydelse vid valet potentiellt framtida partner. Kontakter med forskningspersonerna kommer att tas via två fiktiva profiler på en dejtingsida. Urvalet av forskningspersoner kommer att ske slumpmässigt utifrån existerande medlemmar på hemsidan. Även om dessa medlemmar presenterar sig genom påhittade användarnamn kan det inte uteslutas att uppgifterna – via den dator som används – kommer att kunna hänföras till en bestämd fysisk person. Uppgifterna är till viss del att hänföra till känsliga personuppgifter. Forskningen är därmed prövningspliktig enligt etikprövningslagen.

Projektet ska genomföras utan att samtycke från forskningspersonerna inhämtas, utan dessa ska lockas att medverka i en studie som utan deras vetskap helt bygger på fiktiva uppgifter. Med hänsyn härtill och till uppgifternas karaktär finner nämnden att det integritetsintrång forskningspersonerna kommer att utsättas för inte uppväger nyttan med forskningen.

Nämnden avslår därför ansökan.

Hur man överklagar, se övrig information.

Beslut expedierat till behörig företrädare.
Kopia för kännedom till ansvarig forskare.
Att utdraget överensstämmer med originalet intygar:

Pernilla Asp, administrativ sekreterare/exp. 2010-06-10